

تفکر

شہید محراب
آیت اللہ سید عبدالحسین دستغیب

سرشناسه: دستغیب، سید عبدالحسین، ۱۲۹۲ - ۱۳۶۰.

عنوان و نام پدیدآور: تفکر / سید عبدالحسین دستغیب.

مشخصات نشر: قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص.

۹ - ۱۳۱ - ۱۴۳ - ۶۰۰ - ۹۷۸

شابک:

ISBN 978 - 600 - 143 - 131 - 9

وضعیت فهرست نویسی: قیفا.

یادداشت: چاپ قبلی: نورالصادق، ۱۳۶۲.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۲۸۷] - ۲۹۱: همچنین به صورت زیر نویس.

موضوع: اندیشه و تفکر.

موضوع: خدشناسی -- احادیث.

شناسه افزوده: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ت ۷ ۵۵ / ۲۱۴ Bp

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۱۴۹۹۷

تفکر

■ مؤلف: شهید محراب آیه الله سید عبدالحسین دستغیب رحمته الله علیه

■ موضوع: معارف

■ قطع: رقعی

■ نوبت چاپ: اول

■ چاپ و نشر: دفتر انتشارات اسلامی

■ تعداد صفحات: ۳۰۴

■ تاریخ انتشار: بهار ۱۳۹۳

■ شمارگان: ۱۰۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

[پیشگفتار]

ای برادر تو همان اندیشه‌ای

ارزش انسان به اعتبار اندیشه‌اش در امور معنوی است. به وسیله فکر، از کوچکی و حد حیوانی، بیرون آمده و به درجه والای انسانیت می‌رسد. ترقی معنوی آدمی، به برکت فکر در امور باقی است. به گفته شاعر:

ای برادر تو همان اندیشه‌ای

مابقی خود استخوان و ریشه‌ای^(۱)

آیات متعدّد در قرآن مجید داریم که مصنوعات خودش را آیت و نشانه حق برای کسانی می‌داند که فکر می‌کنند^(۲) و آنان که در آفرینش آسمانها و زمین می‌اندیشند،^(۳) مورد

۱- مولوی.

۲- ﴿... إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ نحل: ۱۲.

۳- ﴿... وَتَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَّوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ آل عمران: ۱۹۱.

ستایش قرار می‌دهد بلکه آنان که در آیات قرآن، تدبّر نمی‌نمایند،
توبیخ می‌فرماید. (۱)

تفکر در مجردات نافع است

چه بسا موضوع «تفکر»، با «خیالبافی»، برای بعضی مشتبه باشد، فکر
به دنباله علم و یقین است و بر اساس «مبادی معلومه» به مراد مجهول
می‌رسد. اگر از مبدأ صحیح و روشن، برنخیزد، به نتیجه مطلوب هم
نمی‌رسد و نوعاً به خیالبافی منجر می‌شود.

آنچه از تفکر، موجب ترقی انسان می‌شود، اندیشه در مجردات
است و گرنه کجا بهتر از شصت، یا هفتاد سال عبادت می‌گردد (۲) و مغز
عبادت شمرده می‌شود.

«تفکر»، رفتن از باطل به سوی حق است. رها کردن باطل و رسیدن به
حق، نتیجه تفکر است، در حالی که «خیال»، در جهل و توهم غوطه
خوردن و گرد خود تنیدن و به جایی نرسیدن است.

مبدأ تفکر، التفات به جهل خود است

مبدأ فکر و راه درست شدن آن این است که [انسان] از همان ابتدا

۱ - ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ يَكُنْ أَمَّا عَلَى قُلُوبِ أَقْفَالِهَا﴾ محمد ﷺ: ۲۴.

۲ - اشاره به حدیث: تفکر ساعة خیر من عبادة ستین سنة است (عوالی
اللتالی: ۲ / ۵۷ پاورقی).

از جهل مرکب بیرون بیاید؛ یعنی باورش گردد که مجهولاتی دارد و باید در صدد برطرف کردن آنها برآید. به دنباله این احساس، برایش حرکت پیدا می‌شود و با تأمل در حلّ عقب ماندگیها موجبات پیدا شدن راه، فراهم می‌گردد.

بدیهی است راهنماییهای «میزان» و علم منطق و قواعدی که در این زمینه است، برای بهتر شدن و تصحیح فکر، کمک شایانی می‌نماید، ولی از آن مهمتر و مناسب‌تر، حال خوشی است که خداوند، عنایت می‌فرماید و در حقیقت، راهی است که خداوند جلّ و علا می‌گشاید.

شهید سعید و خون پر برکت

شهید سعید آیه الله سید عبدالحسین دستغیب که به حق، دستی از غیب بود که در همه ابعاد اسلامی و جهات گوناگون مذهبی، خداوند موقّقش داشت، [تا] آثاری جالب از خودش باقی گذارد و اجتماعی را به خدا و صفات خدا و آشنایی با خدا رهنمون گردد. در این زمینه نیز گفته‌ها و نوشته‌هایی دارد که جوان صالح و متعهد آقای اسماعیل شفیعی، موضوعاتی از آن را از آن جمله «تفکر» را جمع آوری نموده و اینک در این مجموعه به نظر گرامیتان می‌گذرد.

اینک که در آستانه دوّمین سالگرد شهادت آن بزرگوار و همراهانش می‌باشیم، این اثر نفیس به زیر چاپ می‌رود و برکتی دیگر از برکات خون

آن بزرگوار به اجتماع تشنهٔ معارف ما می‌رسد، خداوند! روانش را از ما
شادتر فرما و بر علؤ درجانش بیفزایم و کرمه.

هر که بیرون ز خود اندر طلبت سعی کرد

ز پی آب چو ماهی همهٔ عمر تپید

آنکه با عقل طلب کرد همی عمر نیافت

و آنکه بی خویش در آمد به یکی لمحہ رسید

خواب جهل از حرم قرب مرا در افکند

ورنه نزدیکتر از دوست کسی هیچ ندید

چون تو خود را همه دانی همه بینی به یقین

یافتی گنج سعادت که بر آن نیست خرید

سید محمد هاشم دستغیب

آذر ماه ۶۳ - شیراز

فهرست مطالب

۵	• [پیشگفتار]
۵	• ای برادر تو همان اندیشه‌ای
۶	• تفکر در معجزات نافع است
۶	• مبدأ تفکر، التفات به جهل خود است
۷	• شهید سعید و خون پر برکت
۹	• به جای مقدمه
۱۱	• فصل اول
۱۲	• تحلیل به فکر و ذکر
۱۳	• اندیشه در آفرینش آسمانها و زمین
۱۳	• پیشرفت دنیوی و عقبگرد معنوی
۱۵	• پس جهان دیگری در پیش است
۱۵	• جهان آفرینش برای معرفت حق
۱۷	• اندیشه در آفرینش بهترین عبادتها

۱۸	ریشه‌های گوناگون اندیشه
۱۹	پیشینیان کجایند؟
۲۰	راه اندیشه و خداشناسی
۲۱	نگاهی به چرخه‌های یک ساعت
۲۲	آیا دستگاههای بدن کمتر از ساعت است؟
۲۳	نگاه از روی عادت، نه عبرت
۲۴	اندیشه در مبدأ آفرینش بدن
۲۴	از احاطه نفس به احاطه خدا پی ببرد
۲۵	[خداوند] نیازهای بدن آدمی را برطرف می‌فرماید
۲۶	نیازهای روح را نیز مهمل نگذاشته‌اند
۲۶	که هر چیزی به جای خویش نیکوست
۲۷	فضای محیط زمین، نگهبان زندگی
۳۰	مرگ، نعمت بزرگ خدا
۳۱	اختلاف آفرینش زن و مرد
۳۴	وزن مخ زن و مرد
۳۶	رویدن مو در صورت مرد
۳۸	تغذیه بدن مانند درخت است
۴۰	غذا مادهٔ تکوین لطفه
۴۳	فواید احتلام
۴۴	طبقات دهگانهٔ بدن، استخوانها، اعصاب
۴۶	راهها و رگها

- ۴۶ ﴿خَازِنٌ مِّمَّا فَرَغَ، خَازِنٌ مِّمَّا فَرَغَ﴾
- ۴۷ ﴿اگر حافظه نبود، انسان چه می کرد؟﴾
- ۴۷ ﴿کبد، ریه﴾
- ۴۸ ﴿کلیتین، بیضتین، زهره دان﴾
- ۵۰ ﴿سپرز، معده، امعاء﴾
- ۵۱ ﴿دروازه ها، ناف، بینی﴾
- ۵۱ ﴿سیلین، قوّه حفظ مدفوع﴾
- ۵۲ ﴿گوش، چشم، پستان﴾
- ۵۲ ﴿دهان؛ قصبه الریه﴾
- ۵۳ ﴿پند ابن سماک به هارون﴾
- ۵۴ ﴿جواسیس بدن﴾
- ۵۵ ﴿ذائقه و لامسه﴾
- ۵۶ ﴿پاها یا ستون بدن﴾
- ۵۷ ﴿شرایط سه گانه نقاشی﴾
- ۵۷ ﴿دست قدرت و فقدان شرایط﴾
- ۵۸ ﴿تناسب دقیق اعضای بدن﴾
- ۵۹ ﴿نسبت اجزای بدن به کف دست﴾
- ۶۰ ﴿دو نفر از هر جهت برابر نیستند﴾
- ۶۱ ﴿وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْآخِرَى﴾
- ۶۲ ﴿به حکم عقل رستخیزی است﴾
- ۶۲ ﴿مکافات دنیوی کلیّت ندارد﴾

۶۳		ما دیدن روح پس از تکمیل خلقت.
۶۵		● فصل دوم
۶۶		● اول الدین معرفته
۶۶		ما با اندیشه شناسایی فطری رو به کمال می‌رود
۶۷		ما بدن همه ما از خاک است
۶۸		ما میلیون‌ها اجزای لازم برای شنوایی و بینایی
۷۰		ما همراه هر موجودی، بدون حلول و اتحاد
۷۱		ما انسان چگونه توانا، دانا، بینا و شنوا شده است؟
۷۲		ما حرکات کمی و کیفی، نشانه محرک دانا
۷۳		ما نقش صورت و توجه به چشم
۷۴		ما ابرو و مژه‌ها و پلک چشم، حیرت آور است
۷۵		ما در لبها و دهان و دندان اندیشه کن
۷۶		ما از جزئی به کلی رسیدن، ویژه انسان است
۷۷		ما از اثر، پی به مؤثر بردن، سواد نمی‌خواهد
۷۸		ما قرآن به آفرینش انسان، مکرر تذکر می‌دهد
۷۹		ما نر و ماده و دوستی، همه از آیات خدا
۷۹		ما خواب و آثار شگفت آن
۸۰		ما کرات و ابرها مسح اراده اویند
۸۱		ما به نظر آیت خدا بودن باید نگریست
۸۲		ما ساعتی اندیشه در عظمت آفرینش
۸۳		ما آیا حرکت کواکب بدون هدف است؟

- ۸۴ انسان موجودی فوق‌العاده.
- ۸۵ تمایز افراد و نظام اجتماعی.
- ۸۶ قدرت نمایی در خطوط بند انگشتها.
- ۸۷ تسبیح تکوینی، گواهی به حکمت خداست.
- ۸۸ زمین دایه برای لاله خربزه و هندوانه.
- ۸۸ دندانها و معده مناسب برای انواع حیوانات.
- ۹۰ تسبیح ملکوتی را گوش ملکی نمی‌شنود.
- ۹۲ مورچه و جوب تلگراف با انسان و عالم دیگر.
- ۹۲ حلم خدا و کفر و جهل بشر.
- ۹۴ ابراهیم و مهمان کافری که موحد شد.
- ۹۵ خداشناسی به حکم عقل واجب است.
- ۹۶ به آفرینش خود و خوراکت بنگر.
- ۹۶ حیوان برای خوراک سر فرود می‌آورد.
- ۹۷ شتر، عجبیه‌ای در آفرینش.
- ۹۸ کرات آسمانی و همواری زمین.
- ۹۹ یقینی که شک از بین برود، لازم است.
- ۱۰۰ نظر استقلالی و مرآت.
- ۱۰۵ نوری که خدا در دلها روشن می‌فرماید.
- ۱۰۶ برطرف کردن مانع، وظیفه انسان است.
- ۱۰۶ اما این حجاب که مانع حقیقت بینی می‌شود، چیست؟
- ۱۰۷ عقل، نیروی خداداد به بشر.

۱۰۸		نمونه احاطه علمی نشانه تحرّد انسان
۱۰۸		نمونه ادراک مسبب الأسباب، ویژه عقل
۱۱۰		نمونه عقل علمی و عملی، کم و یا زیاد شدن آن
۱۱۰		نمونه همه علوم به طور اجمال در بشر نهفته است
۱۱۱		نمونه پس همه باید خدانشناس باشند
۱۱۳		نمونه مقتضی بدون رفع مانع، کافی نیست
۱۱۴		نمونه درازی آرزو، کور و کر می‌کند
۱۱۵		نمونه انسان میان دو راهی
۱۱۸		نمونه تا برای آخرت چه ساخته باشی؟
۱۱۹		نمونه حکمت چیست؟ و آثارش کدام است؟
۱۲۰		نمونه برگویی [انسان را] از حکمت دور می‌سازد
۱۲۱		نمونه سخن برای غیر خدا، خاشاکی بر چشمه قلب
۱۲۳		نمونه خرابی دل، نتیجه کجی زبان
۱۲۴		نمونه تحت سلطنتی و تخته تابوت
۱۲۵		● فصل سوم
۱۲۶		● قوه عقل برای تعقل و ادیشه
۱۲۷		نمونه پدیده بدون پدید آورنده محال است
۱۲۹		نمونه ناخن، دفع فضولات و تکیه انگشت
۱۲۹		نمونه گودی وسط پا برای راحتی کارهای پا
۱۳۰		نمونه آیا آن‌که آفریده نمی‌داند؟
۱۳۱		نمونه برهان ساده برای معاد

- ☆ پرهيزكاران از نعمتهاي بهشتي (جاوداني) بهره‌مندند ۱۳۴
- ☆ حرص به هر جنايتي وامي دارد ۱۳۵
- ☆ سر تا سر بدن حكمت الهي را مي‌رساند ۱۳۷
- ☆ زايده‌اعور اشتباه پيشينيان ۱۳۷
- ☆ چرا احساس درد، رحمت است؟ ۱۳۸
- ☆ انتخاب طبيعت، تناقضي آشكار ۱۳۹
- ☆ ميلونها سلول براي هر عضو بدن ۱۴۰
- ☆ خضوع در برابر احسانهاي خداوند ۱۴۱
- ☆ پيش از زوال نعمت، آن را بشناسيم ۱۴۲
- ☆ گام نخست در تهذيب، تفكر است ۱۴۳
- ☆ اندیشه در مبدأ تكوين (نطفه) ۱۴۴
- ☆ [فكر و اندیشه] جلو تخيلات فاسد را مي‌گيرد ۱۴۵
- ☆ لباس خاركني اياز و كاخ سلطنتي ۱۴۶
- ☆ راه آشنائي با مبدأ و معاد ۱۴۸
- ☆ ماده‌بي شعور نمي‌تواند بيافريند ۱۴۸
- ☆ اشكالي عمده به فرضيه داروين ۱۴۹
- ☆ فهم انسان، زايده ماده نيست ۱۵۰
- ☆ احاطه علمي نشانه تجرد روح است ۱۵۱
- ☆ بدن در آخرت، آثار مادي ندارد ۱۵۲
- ☆ منكرين، هيچ‌گونه برهاني ندارند ۱۵۳
- ☆ اختلاف چهره‌ها و حنجره‌ها ۱۵۴

۱۵۵	✽ اقدام [و احترام] به گور مرده‌ها نشانه قبول معاد.....
۱۵۶	✽ هارون و مأمون، امامان را می‌شناختند.....
۱۵۷	✽ دنیا دوستی، ریشه گناهان.....
۱۵۷	✽ آیا منافقین امام را شناخته‌اند؟.....
۱۵۸	✽ درک عظمت آفرینش موجب تقوای قلب.....
۱۵۹	✽ فیل و پشه از یک دستگاه.....
۱۶۱	✽ تدبیر در صفات و افعال و اقوال.....
۱۶۱	✽ اهمیت مجلس یاد اهل بیت (علیهم‌السلام).....
۱۶۲	✽ واسطه نعمت خدا را بشناسیم.....
۱۶۳	● فصل چهارم.....
۱۶۴	● آفرینش برای چه؟.....
۱۶۵	✽ قدرت‌نمایی در آفرینش.....
۱۶۶	✽ نظری به حرکات کره زمین.....
۱۶۷	✽ تکامل انسان در معرفت.....
۱۶۷	✽ نظری به فیل و پشه.....
۱۶۸	✽ پشه برای عجز متکبرین.....
۱۶۹	✽ قرآن و تفکر در آفرینش.....
۱۷۱	✽ شواهد توحید، بی‌نهایت است.....
۱۷۲	✽ تکامل دنیوی، نمونه پس از مرگ.....
۱۷۲	✽ ادراکات، به مرگ زیادتر می‌شود.....
۱۷۴	✽ نمونه‌ای از دعوت به لذایت.....

- ۱۷۵ خداوند [پخش را نیز جمع می‌کند.
- ۱۷۶ زندگی زمین پس از مرگ
- ۱۷۷ خواب، گواه گویای معاد.
- ۱۷۸ قیامت به حکم عقل
- ۱۸۴ راستگویان، از قیامت خبر می‌دهند.
- ۱۸۵ بهترین دلیل امکان، وقوع است.
- ۱۸۸ عزیز صد سال مرد.
- ۱۹۰ [داستان حضرت ابراهیم علیه السلام]
- ۱۹۱ خدا بر هر کاری تواناست.
- ۱۹۲ آب و آتش با هم
- ۱۹۳ استخوانهای پوسیده چطور زنده می‌شود؟.
- ۱۹۴ آفرینش افلاک [از آفرینش] انسان مهمتر است.
- ۱۹۵ دفع ضرر محتمل عقلاً واجب است.
- ۱۹۸ قیامت بزرگ است
- ۲۰۰ خاضع نشدن از جهل است
- ۲۰۱ ادب در برابر حاکم و خدا.
- ۲۰۱ گناه، عقل روحانی را می‌برد.
- ۲۰۲ خشیت در نتیجه علم
- ۲۰۳ روایتی از خشیت زهرائیه علیها السلام
- ۲۰۵ فصل پنجم
- ۲۰۶ خداوند، زمین را قابل زیست نمود.

- ۲۰۷ خداوند، زمین را قابل زیست خلاق فرمود.
- ۲۰۸ تأثیر جزر و مد در شرایط زیست.
- ۲۰۸ حرکت سرسام آور زمین را نمی فهمیم.
- ۲۰۹ کوهها سبب قرار و خزینة زمین.
- ۲۱۰ سطح زمین، نه سست و نه بسیار محکم.
- ۲۱۱ حرکت منظومة شمسی به سوی ستاره وگا.
- ۲۱۲ اهله قدرت نمایی حیرت آور.
- ۲۱۳ درختان لاله دار و ساقه دار.
- ۲۱۴ زمین هم از بین رفتنی است.
- ۲۱۵ سردی زمین، یا برخورد با ستاره و یا.
- ۲۱۶ دنیا چیست؟ و خوشیهایش کدام است؟.
- ۲۱۷ کاروان مرده ها کی حرکت می کند؟.
- ۲۱۸ میوه های زمین از نعمتهای خدا.
- ۲۱۸ شیرینی انگور و ترشی غوره از کجا آمد؟.
- ۲۲۰ میوه را شسته و با یاد خدا بخورید.
- ۲۲۰ خرما، نان و خورش و دوا و میوه است.
- ۲۲۱ نزدیکی | و شباهت | نخل به جهت حیوانیت.
- ۲۲۲ تلقیح و عشق میان نر و ماده نخل.
- ۲۲۳ حیوانات، تحلیل بدن را جریان می کنند.
- ۲۲۴ برنج، مخفف بی رنج از حیث لفظ و معنی.
- ۲۲۵ جو، غذایی پر برکت و خوراک انبیا.

- ۲۲۶ میوه نارس را نباید خورد
- ۲۲۷ روایتی جالب برای تضمین سلامتی
- ۲۲۸ بد مصرف کردن، زیان آور است
- ۲۲۹ پرخواهی، نتیجهٔ پرخوری
- ۲۳۰ بذر، تا هفتصد دانه می تواند بدهد
- ۲۳۰ فساد بشر در طبیعت هم مؤثر است
- ۲۳۲ گیاهان خوشبو را ریحان نامند
- ۲۳۲ [بوی گل] سرخ، بوی محمدی صلی الله علیه و آله است
- ۲۳۳ خط قدرت بر گل می نویسد
- ۲۳۴ حسن و حسین علیهما السلام دو ریحان پیغمبر صلی الله علیه و آله
- ۲۳۵ آب شیرین و شور در عین آمیزش، جدایند
- ۲۳۷ دریاها به سطح خاک تجاوز نمی کنند
- ۲۳۹ حائل بین آب شور و شیرین
- ۲۳۹ چشمه های آب شیرین در میان دریای شور
- ۲۴۰ دریاها نعمت است، کفران نکنید
- ۲۴۰ گوهرهای کوچک و بزرگ از میان دریاها
- ۲۴۱ بحر ولایت و بحر نبوت
- ۲۴۲ زندگی از آب شیرین و لطافت هوا از آب شور
- ۲۴۳ لؤلؤ و مرجان از تلقیح آب شیرین و شور
- ۲۴۴ باران دریای شیرین، از دریای شور پیدا می شود
- ۲۴۶ دریای عقل و دریای هوا

۲۴۷	﴿ پشرفت معنوی در اثر دو قوۀ ضد
۲۴۸	﴿ دنیا و آخرت؛ مُلک و مَلکوت
۲۴۹	﴿ مروارید درشت و ریز، در اثر قطرات باران
۲۵۰	﴿ نور اعمال صالح در قبر مؤمن
۲۵۰	﴿ بیم و امید دو دریا در وجود انسان
۲۵۱	﴿ ترک گناه و انجام عبادات، نتیجهٔ بیم و امید است
۲۵۲	﴿ بندهٔ ما را رها کن
۲۵۳	﴿ نعمتهای خوف و رجا و حسنین دو باب رحمت حق
۲۵۴	﴿ کشتیهای روان کوه پیکر، مال خداست
۲۵۵	﴿ مرکبات، از عناصر اربعه
۲۵۶	﴿ وزن مخصوص کمتر از آب، فرو نمی‌رود
۲۵۷	﴿ حالت التجا در کشتی بادی
۲۵۹	● فصل ششم
۲۶۰	● ازواج را از زمین آفرید
۲۶۱	﴿ تلقیح در نباتات به وسیلهٔ باد و حشرات
۲۶۲	﴿ شکافتن اتم، زوجیت اشیاء را ثابت نمود
۲۶۳	﴿ شب، آیهٔ خدا و منافع بسیار
۲۶۴	﴿ خورشید، رو به قرارگاهش ستارهٔ وگا
۲۶۵	﴿ عالم اکبر در وجود انسان پیچیده شده
۲۶۶	﴿ جاذبهٔ عمومی سبب حفظ کاینات
۲۶۶	﴿ اهله برای تاریخ قمری
۲۶۷	﴿ [تشریح] در بدن

- ۲۶۷ ﴿يَا رُوحَ﴾ [به] یاد خدا و شیش غفلت است.
- ۲۶۸ ﴿يَا عَلِيُّ﴾ حق و معاویه باطل در وجود همه [انسانها].
- ۲۶۸ ﴿يَا كُورِي﴾ دین در اثر شغل حرام.
- ۲۶۹ ﴿يَا خُداوند﴾ دریا را برای بشر مسخر فرمود.
- ۲۷۰ ﴿يَا شَتْر﴾ کشتی صحرا و هواپیما هم از خداست.
- ۲۷۰ ﴿يَا پَس﴾ تعقل کنید که مقهور خدایید.
- ۲۷۱ ﴿يَا سَه﴾ درخواست شاهزاده از اسکندر.
- ۲۷۱ ﴿يَا مُلُکَاتِ﴾ خوب را تا چهل سالگی به دست آورید.
- ۲۷۲ ﴿يَا خُداوند﴾ چهار پایان را برای شما آفرید.
- ۲۷۳ ﴿يَا نَعْمَتِ﴾ سواری و استفاده از شیر و گوشت و پشم [چهارپایان].
- ۲۷۴ ﴿يَا طَاغُوتَها﴾ پشت سر بتها خدایی می کردند.
- ۲۷۵ ﴿يَا لَشکَرِیَّانِ﴾ آماده، توانایی یاری کردن ندارند.
- ۲۷۶ ﴿يَا بَهْرَهَیَّ﴾ یادآوری اصل آفرینش خود.
- ۲۷۷ ﴿يَا اسْتِدْلالِ﴾ برای مبدأ تعالی از نطفه.
- ۲۷۸ ﴿يَا پَس﴾ معاد هم باید باشد.
- ۲۷۹ ﴿يَا تَذکَّرِ﴾ اول و آخر، کبر را از بین می برد.
- ۲۸۱ ﴿يَا دِیدَنَ﴾ به فهم و قلب مهمتر است.
- ۲۸۲ ﴿يَا ذَرَّاتِ﴾ بدن از علم خدا بیرون نیست.
- ۲۸۳ ﴿يَا آتَشْکِیرَهَ﴾ از درختان سبز و تر.
- ۲۸۵ ﴿يَا مِنْ فِی السَّماءِ عَظْمَتهَ﴾.
- ۲۸۷ • فهرست منابع و مأخذ.
- ۲۹۲ • فهرست مطالب.